

UTLÅTANDE

Diariennr

KKO-HD/146/2026

Givet

23.2.2026

TILL REPUBLIKENS PRESIDENT

HÄNVISNING

Justitieministeriets brev 5.2.2025 gällande ärendet nr VN/39461/2025

ÄRENDE

Ålands lagtings beslut 19.12.2025 om antagande av landskapslag om ändring av förvaltningslagen för landskapet Åland

UTLÅTANDE

Högsta domstolen har granskat lagtingsbeslutet i det syfte som stadgas i 19 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland och anför som sitt utlåtande följande.

Allmänt

Lagtinget har genom sitt beslut antagit en landskapslag om ändring av förvaltningslagen för landskapet Åland. Genom ändringarna utmönstras kraven på elektronisk delgivning till förmån för möjliggörande reglering. Syftet är också att tydliggöra den nuvarande regleringen. Avsikten är att landskapslagen ska träda i kraft så snart det är möjligt.

Landskapslagen berör lagtingets organisation och uppgifter, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, landskapets tjänstemän samt kommunernas förvaltning och kommunernas tjänsteinnehavare. Enligt 18 § 1, 2 och 4 punkterna i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i dessa frågor. Utgångspunkten är således att landskapslagen gäller angelägenheter som hör till landskapets lagstiftningskompetens.

Vid lagstiftningsgranskningen bör dock tas ställning även till förhållandet mellan landskapslagen och Finlands grundlag, eftersom stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag utgör riksbehörighet enligt 27 § 1 punkten självstyrelselagen.

Förhållandet mellan landskapslagen och grundlagen

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Enligt 21 § 2 mom. i grundlagen ska offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

Grundlagsutskottet har nyligen granskat förslaget till lagstiftning om elektronisk handläggning för riket. I sitt utlåtande fäste utskottet uppmärksamhet vid vikten av att notifikationer sänds från meddelandetjänster till parterna. Utskottet ansåg att en notifikation om en handling som ska delges och som kommit till meddelandeförmedlingstjänsten har en central betydelse med tanke på delgivningens syfte. Grundlagsutskottet anser att en reglering där en part själv ska följa meddelandeförmedlingstjänsten inte kan anses vara tillräcklig, om han eller hon inte själv har valt eller kan anses ha valt detta som sitt sätt att ta del av delgivningar (GrUU 59/2025 rd).

I den ifrågavarande landskapslagen ingår inte bestämmelser om notifikationer. Med hänsyn till grundlagsutskottets utlåtande har Ålandsdelegationen ansett att 58 § 1 och 2 mom. bör förordnas att förfalla. Delegationen hävdar att ändringarna i landskapslagens 58b § 1 mom. och 58c § 1 mom. sammanhänger och därför bör även dessa förordnas att förfalla. Högsta domstolen förenar sig i Ålandsdelegationens bedömning och anser att nämnda lagrum bör förordnas att förfalla.

Till övriga delar anser högsta domstolen att det med beaktande även av Ålandsdelegationens utlåtande inte föreligger skäl till ytterligare anmärkningar.

Slutsats

På dessa grunder anser högsta domstolen att 58 § 1 och 2 mom., 58b § 1 mom. och 58c § 1 mom. landskapslagen om ändring av förvaltningslagen för landskapet Åland ska förordnas att förfalla.

Högsta domstolen anser att den granskade landskapslagen till övriga delar faller inom landskapets behörighet och att det inte torde finnas hinder för att landskapslagen till övriga delar träder i kraft.

Enligt 20 § självstyrelselagen ankommer det på landskapsregeringen att göra en bedömning av situationen, om en landskapslag till en viss del förordnas att förfalla.

Ordförande Tuomo Antila

Föredragande Susanna Lindroos-Hovinheimo

I ärendets handläggning har deltagit justitieråden Tuomo Antila, Kirsti Uusitalo, Juha Mäkelä, Pekka Pulkkinen och Pasi Pölönen. Föredragande har varit Susanna Lindroos-Hovinheimo.